

Temat: „OJCZYZNO MOJA, NA KOŃCUŚ UPADŁA!”. SPORY O PRZYCZYNY UPADKU I RZECZYPOSPOLITEJ

1. W 1792 r. Stanisław August Poniatowski podjął decyzję o podpisaniu aktu konfederacji targowickiej. Najbliższe otoczenie króla (Straż Praw) było przekonane, że opór wobec Rosji jest bezcelowy.
2. W 1793 roku nastąpił II rozbiór Polski, a w 1795 roku III rozbiór Polski.
3. Adam Naruszewicz zaprezentował w Historii narodu polskiego umiarkowane poglądy na temat wyjścia Rzeczypospolitej z kryzysu. Wskazywał na potrzebę wzmocnienia władzy wykonawczej (monarchy) kosztem władzy ustawodawczej. Przyczynę klęsk ponoszonych przez Rzeczpospolitą widział w systematycznym osłabianiu władzy monarszej, wzroście potęgi magnatów oraz szlacheckiej swawoli. Oczywiście obóz hetmański miał na ten temat zupełnie inne zdanie. Seweryn Rzewuski zdecydowanie opowiadał się przeciwko rozbudowie armii i planom monarchii dziedzicznej, żądał jednocześnie przywrócenia urzędowi hetmańskiemu dawnych prerogatyw.
4. Joachim Lelewel odegrał wielką rolę w historiografii dziejów polskich. W swoich dziełach kładł nacisk na zjawiska kulturowe, gospodarcze i polityczne. Był twórcą szkoły lelewelowskiej, czyli nurtu odwołującego się do haseł demokratycznych.
5. W XIX w. zbrojne próby odzyskania niepodległości przyniosły Polakom bolesne rozczarowanie. Upadły kolejno dwa wielkie powstania – listopadowe i styczniowe. W tym popowstaniowym okresie odbyła się najważniejsza debata o przyczynach upadku Rzeczypospolitej. Toczyła się ona na łamach czasopism, wokół których były skupione dwa wielkie środowiska historyków, działających na terenie dwóch różnych zaborów i prezentujących zupełnie odmienne poglądy.

Temat: MY Z NAPOLEONEM, NAPOLEON Z NAMI

1. W 1789 roku wybuchła rewolucja francuska. Doprowadziła ona do obalenia absolutnej monarchii Ludwika XVI i powołania republiki. Po dokonaniu zamachu stanu, rządu przejął Napoleon Bonaparte w 1799 roku.
2. Po klęsce powstania kościuszkowskiego w 1794 roku wielu Polaków wyjechało na emigrację, głównie do Francji. Liczyli że chętnie udzieli Polakom pomocy skoro walczą z koalicją złożoną m.in. z zaborcami Polski. Jednak wiosną 1795 r. Francja podpisała pokój z Prusami, z Austrią dalej trwały zmagania.
3. Do niewoli francuskiej dostało się 8 tys. Polaków, którzy po rozbiorach jako poddani Austrii walczyli w jej armii. Do Napoleona zgłosił się Jan Henryk Dąbrowski, jeden z dowódców powstania kościuszkowskiego i przedstawił pomysł utworzenia ochotniczych oddziałów polskich. W 1797 roku podpisano porozumienie na mocy którego rozpoczęto formowanie Legionów Polskich we Włoszech.
4. W 1803 r. Aleksander I powołał Czartoryskiego do grona swoich doradców i powierzył kierowanie polityką zagraniczną Imperium Rosyjskiego. Poparł rozbudowę polskiego szkolnictwa oraz pozostawił w rękach polskiej szlachty samorząd stanowy .
5. W 1806r. Bonaparte pokonał Prusy pod Jeną i Auerstedt oraz zajął Berlin, a następnie opanował ziemie polskie znajdujące się pod zaborem pruskim m.in. Poznań i Warszawę. Wezwał wtedy do siebie generała Dąbrowskiego i Wybickiego oraz zlecił im wydanie odezwy do narodu polskiego, zachęcającej Polaków do walki u boku Francji. Kościusko zachował się jednoznacznie. Z góry zażądał od cesarza Francuzów gwarancji, że Polska będzie niepodległa i odbudowana w granicach przedrozbiorowych. Oprócz tego domagał się rządu „takiego jak w Anglii” i ziemi dla chłopów. Jednak Napoleon nie przystał na żądania Kościuszki ponieważ nie zamierzał składać tak daleko idących zobowiązań.
6. Zima z 1806 na 1807 r. Przyniosła ciężkie walki pomiędzy Francuzami a Rosjanami. W styczniu 1807 r. Napoleon wydał zgodę na powstanie tymczasowego rządu dla wyzwolonych ziem polskich- Komisji Rządzących ze Stanisławem Małachowskim na czele. Ministrem wojny został Józef Poniatowski. Na czele wojsk stanęli Poniatowski i generałowie Dąbrowski i Józef Zajączek. Wojsko wzięło udział w oblężeniu Gdańska, bitwach pod Tczewem i Frydlandem (1807 r.). Ostatnia, zwycięska dla Napoleona doprowadziła wreszcie do rozmów z carem Aleksandrem I. Obaj cesarze spotkali się w Tylży w 1807 roku. Zawarto tam pokój. Na większości ziem II i III zaboru pruskiego utworzono Księstwo Warszawskie.
7. Napoleon narzucił Księstwu konstytucję (1807 r.), która wprowadziła ustrój dziedzicznej monarchii konstytucyjnej i łączyła Księstwo Warszawskie unią personalną z Saksonią. Księstwo Warszawskie było państwem zależnym od Napoleona i wchodziło w skład jego Wielkiego Cesarstwa.
8. Bitwa pod Raszynem - gdy w 1809 r. ponownie rozgorzała wojna francusko-austriacka, Księstwo zostało zaatakowane korpusem austriackim liczącym 32 tys. żołnierzy. Przeciwko nim wyruszyło 16 tys. Polaków pod dowództwem księcia Józefa Poniatowskiego. Po całym dniu walk zdecydował oddać stolicę.
9. Polscy żołnierze poszli na południe i wkroczyli na ziemie polskie należące do zaboru austriackiego i wyzwolił Radom, Lublin, Sandomierz, Zamość i Kraków. W 1809 roku został podpisany traktat w Schonbrunn, który przyłączył te tereny.
10. W 1813 roku do Księstwa Warszawskiego wkroczyli Rosjanie. Polska arystokracja porzuciła sojusz z Napoleonem i zmieniła poglądy na prorosyjskie. W tym samym roku odbyła się Bitwa pod Lipskiem.